

ביבליוגרפיה

ראיונות

- אל"ם (מיל') שלמה קשי. 25 מאי, 2020 (רחובות).
- אל"ם (מיל') ד"ר שמואל אבן (ז"ל). 4 אוגוסט, 2020 (זום).
- תא"ל (דימ') עמוס גלבוע (ז"ל). 18 אוגוסט, 2020. (סביון).
- אלוף (מיל') יעקב עמידרור. 9 ספטמבר, 2020. (רעננה).
- אלוף (מיל') עמוס גלעד. 16 ספטמבר, 2020. (הרצליה).
- סא"ל (מיל') ד"ר ויקטור ישראל. 11 אוקטובר, 2020. (תל-אביב).
- סא"ל (מיל') שירן אוסטרוב. 13 אוקטובר, 2020. (תל-אביב).
- אל"ם (מיל') ארז מייזל. 15 אוקטובר, 2020. (זום).
- סא"ל (מיל') מוריס אוחנונה. 4 נובמבר, 2020. (זום).
- השופט (דימ') פרופ" אליקים רובינשטיין. 19 נובמבר, 2020. (ירושלים).
- אל"ם (מיל') רן פלד. 6 ינואר, 2021. (זום).
- תא"ל (מיל') צביקה שטאובר. 20 ינואר, 2021. (זום).
- אל"ם (מיל') אפרים קם. 24 ינואר, 2021. (תל-אביב).
- אלוף (מיל') אהרון זאבי-פרקש. 17 אוגוסט, 2021. (תל-אביב).
- אלוף (מיל') עמוס ידלין. 29 אוגוסט, 2021. (תל אביב).
- ד"ר עמוס גרנית. 14 מרץ, 2022. (גלילות).
- רא"ל (מיל') משה יעלון. 29 מרץ, 2022. (תל-אביב).

ספרים

- ברון, איתי. המחקר המודיעיני - בירור המציאות בעידן של תמורות ושינויים. רמת השרון, ישראל: המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין, הוצאת המל"מ, 2021.
- גזית, שלמה. בצמתים מכריעים. תל אביב-יפו, ישראל: ידיעות ספרים, 2016.
- הוייר, ריצ'רדס ג' הבן. הפסיכולוגיה של המחקר המודיעיני. תל אביב, ישראל: הוצאת מערכות, 2005.
- לימונה, שמואל. "על חובת הביקורת: בזכות הבקרה באמ"ן." פרק. בתוך מודיעין וביטחון לאומי, עורכים צבי עופר ואבי קובר, עמ" 259-64. תל אביב, ישראל: הוצאת מערכות, 1987.
- Jervis, Robert. *Perception and Misperception in International Politics (New Edition)*. Princeton: Princeton University Press, 2017
- Martin, Roger L. *The Opposable Mind: How Successful Leaders Win Through Integrative Thinking*. Boston, MA: Harvard Business School Press, 2009
- Zenko, M., 2015. *Red Team: How to succeed by thinking like the enemy*. Basic Books

מאמרים

- חזני, אסף אורי גולדברג ויונתן רוזן. "האין פה נביא לה" עוד?" על הפעלת "צוות אדום". מערכות 442 (2012): 7-67.
- כיתרי, רוזן. "איפכא מסתברא - סיכום סדנה בנושא ה"בקרה" וחשיבה מאתגרת, המרכז למורשת המודיעין, 9 ספטמבר 2015, https://www.intelligence.org.il/?module=articles&item_id=77&article_id=421&art_category_id=36Anderson
- Eric C. "Red Cell!" *Speaker Series*. Lecture presented at the Global Agenda 2012. Newark: University of Delaware. <https://tinyurl.com/hm4x8xt6>
- Barnea, A. "Devil's Advocate: A Methodology to Improve Competitive Intelligence." *Competitive Intelligence* 22, no. 3 (2018): pp. 9-15
- Braw, Elizabeth. "Want to Avoid the Next Pandemic? Hire a

- Devil's Advocate." *Foreign Policy*, May 6, 2020. <https://tinyurl.com/2hbf6tzp>
- Hart, Paul and Irving L. Janis, "Victims of Groupthink." *Political Psychology* 12, no. 2 (1991): 247-78
- Davies, Philip H.J. *Intelligence and Government in Britain and the United States: A Comparative Perspective*. Vol. 1. Santa Barbara, California: Praeger, 2012
- Hershkovitz, Shay. "Making ourselves uncomfortable: Red team methodology." *Linkedin*, February 21, 2016
- Landry, Thomas O. "Embracing the Devil: An Analysis of the Formal Adoption of Red Teaming in the Security Planning for Major Event." *Naval Postgraduate School*, 2017
- Mitchell, Gordon R. "Team B Intelligence Coups." *Quarterly Journal of Speech* 92, no. 2 (2006): 144-73

מסמכים בארכיון צה"ל ובארכיון מחלקת הבקרה

- "הבקרה במחלקת מחקר". סיכום שנה ראשונה. 18 נובמבר, 1975.
- "עבודת הבקרה - סיכום ביניים". 1 אוגוסט, 1978. (22-866-2005).
- "עבודת בקרה". לשכת עוזר ראמ"ן למחקר. 4 מרץ, 1979.
- שאול צור. "תשובה למסמך הבקרה". 2 מאי, 1980.
- "הצעה ליצור קשרים עם רפעת אסד". מרץ, 1984.
- "פקודת יום להקמת מחלקת בקרה". לשכת ראש אמ"ן. 12 מרץ, 1984.
- קם, אפרים. "הבקרה והמחקר - כללי משחק". 1 מאי, 1984. (316-54-2005).
- לימונה, שמואל. "סיכום מפגש עם בוב לייטון". 27 מאי, 1984.
- "הקמת מחלקת בקרה". 15 יולי, 1984.
- "נסיגה חד-צדדית של צה"ל מלבנון: הצעה אישית". אוגוסט 1984.
- "נסיגה חד-צדדית מלבנון - מדוע לא?" אוקטובר, 1984.
- "הבקרה מתריעה כנגד". דיון באמ"ן שעסק באופציות לפעולה. 22 אוקטובר, 1984.
- עוזר ראמ"ן למחקר. "פרופורציות". תגובה על מסמך הבקרה (22 אוקטובר, 1984). 28 אוקטובר, 1984.

- "על הבקרה ותפקידיה, מחלקת הבקרה." תגובה על מסמך של עוזר ראמ"ן למחקר (1 אפריל, 1985). 9 אפריל, 1985.
- עמידור, יעקב. "מבנה אמ"ן-חמ"ן." תגובה על דוח ועדת יריב. 18 אפריל, 1985.
- "מחלקת הבקרה." 6 אוגוסט, 1985.
- "מחלקת הבקרה - סיכום ראש אמ"ן." 27 דצמבר, 1985.
- "פונקציית הבקרה באמ"ן." סקר ענף מד"ה. 2 אפריל, 1986. (2005-344-64).
- "בחינת פונקציית הבקרה." מחלקת הבקרה. 3 אפריל, 1986.
- "המלצה להעברת מסרים לסוריה בעקבות ניסיון פיגוע בלונדון." מאי, 1986.
- "פ"א ראמ"ן רמ"ח בקרה." 19 יוני, 1986.
- "הערכת המצב השנתית." 24 יולי, 1986.
- "הערת בקרה (מיותרת)." 24 יולי, 1986.
- בן פורת, יואל. 9 אוגוסט, 1986. (2005-344-64).
- "מחלקת הבקרה." 13 אוגוסט, 1986.
- "דיוני איפכא מסתברא." 15 אוגוסט, 1986. (2004-344-64).
- "המלצה בדבר מדיניות בנושא שו"ן." נובמבר, 1986.
- אפרים קם. "טשטוש הגבול בין המחקר לבקרה." 1987.
- מחלקת הבקרה. "דיון במסמך פצ"ן." 9 ינואר, 1987. (2004-344-114).
- מחלקת הבקרה. "הטיפול המודיעיני בנושא העירקי-איראני." 14 ינואר, 1987.
- "מחלקת הבקרה." 16 מרץ, 1987.
- "מסגרת ארגון למחלקת הבקרה." 28 יוני, 1987.
- "מחלקת הבקרה - הצעה לפק"א." ענף ארגון ותקינה. 31 אוקטובר, 1988. (63-344-2004).
- "מחלקת הבקרה." 3 מרץ, 1989.
- גלעד, עמוס. מחלקת הבקרה. מאי, 1989.
- קופרוסר, יוסי. חטיבת המחקר. מאי, 1989.
- "מחלקת הבקרה." 18 יוני, 1989.
- "הערת הבקרה." 14 מרץ, 1990. (2004-244-111).
- מחלקת איסוף. "בקרה איסופית - התקיפה הסורית של מבלעת עון." 10 נובמבר, 1990. (א/4.797/404).
- "גישת סוריה למשא ומתן עם ישראל." נייר בקרה. 5 אוגוסט, 1991.
- "מחלקת הבקרה, הערכת המודיעין השנתית 1991: הערות מתודולוגיות." 19 נובמבר, 1991.

- "סוגיית המגורשים". 1992.
- רע"ן בסיסי ונוספים. "הערות לעבודת מחלקת הבקרה באמ"ן". 28 מאי, 1992. (1558-54-2005).
- מחלקת הבקרה "עוד לנושא מהות השלום על פי התפיסה הסורית". 9 מאי, 1993. (1663/45/205).
- "מחלקת הבקרה". 14 יולי, 1993.
- מחלקת הבקרה. "האם אפשרית מיס-קלקולציה סורית נוכח תחושת "איום" מצד ישראל". 7 יוני, 1994.
- "מחלקת הבקרה". 14 אוגוסט, 1996.
- מחלקת הבקרה. "למידה ארגונית באמ"ן". 7 מרץ, 1997.
- "מחלקת הבקרה". 15 יוני, 1997.
- "מחלקת הבקרה". 19 פברואר, 1998.
- "מחלקת הבקרה". 17 נובמבר, 1998.
- מחלקת הבקרה. "מסמך מחלקת הבקרה בעניין הנסיגה לבנון". מאי, 2000. (0005/652/0039).
- "מחלקת הבקרה". 25 דצמבר, 2003.
- "מחלקת הבקרה". 13 יולי, 2005.
- חטיבת המחקר. "הערכת המודיעין לתר"ש תפן 2008-2012". 5 יולי, 2007. (600/1199).
- "מסמך מחלקת הבקרה". נובמבר 2007. (07/181/ב).
- "סיכום פ"ע רמ"ח בקרה ראמ"ן". 20 נובמבר, 2007.
- חטיבת המחקר. "דוח ההתפתחות הערבית האנושית מציג תמונה עגומה של העולם הערבי". 17 אוגוסט, 2009. (0908/699/5078).
- חטיבת המחקר. "הערכת המודיעין השנתית 2010". 7 ספטמבר, 2009. (600/4882).
- חטיבת המחקר. "הערכת המודיעין השנתית 2010 הצגה לשר הביטחון". 24 דצמבר, 2009. (600/7445).
- מחלקת הבקרה, "איפכא מסתברא", 25 אוגוסט, 2010. (10/081/ב).
- אמ"ן/בקרה. "תופסים גלים/סוריה/החשש הבסיסי של האוכלוסייה בסוריה מפני חוסר יציבות צפוי, להערכתנו, לאפשר שימור משטרו של הנשיא אסד". 28 מרץ, 2011. (11/040/ב).
- אמ"ן/בקרה. "סוריה/תופסים גלים/הנשיא בשאר פועל אסטרטגיית לצלוח את

האתגר הפנימי בסוריה וחצה את רף הפחד לקראת הפעלת כוחות צבא כנגד אזרחיו. 21 אפריל, 2011. (ב/054/11).

מכתב רמ"ח בקרה לראמ"ן. מחלקת הבקרה. 16 מאי, 2011.

חטיבת המחקר. "מסמך מודיעין מיוחד." 24 יוני, 2011. (600/4377).

אמ"ן בקרה. "תופסים גלים/הנשיא בשאר בחר ברפורמות וצפוי לשרוד את המשבר באמצעות הובלת תהליך היסטורי." 3 יולי, 2011. (ב/077/11).

"שרידות בשאר - הערכת הבקרה," 3 יולי, 2011.

חטיבת המחקר. "הערכת המודיעין השנתית לשנת 2013, מגמות בסביבה האסטרטגית והאופרטיבית של ישראל נוכח הטלטלה במזרח התיכון." הצגה לפרום מטכ"ל. אוגוסט 2012. (600/4978).

מוסד הבקרה המודיעיני בישראל נולד ב־1974 בעקבות כישלון אמ"ן בחיזוי מלחמת יום הכיפורים. הרעיון היה לטעת במערכת המודיעין את גרעיניה של חשיבה ביקורתית, כדי למנוע את המחדל הבא. מאז שרדה יחידת הבקרה את מבחן הזמן, לצד מתחים וסימני שאלה בנוגע לנחיצותה ולהשפעתה.

"ספר זה מאפשר היכרות בלתי אמצעית ועמוקה עם המתחים והלבטים המלווים את עבודת הבקרה, ובכלל זה הגדרת משימותיה ואופי יחסיה עם הגופים המבוקרים ועם ראש אמ"ן".

תא"ל (מיל) יוסי קופרוסר, לשעבר רח"ט מחקר וכיום ראש המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין

"מבנה הספר מייצג איזון מופלא של סקירה היסטורית, מקרי בוחן רלוונטיים ומעניינים והשוואה לצבאות זרים".

אלוף (מיל) תמיר הימן, לשעבר ר' אמ"ן, וכיום מנהל המכון למחקרי ביטחון לאומי INSS

"לספר תרומה חשובה לחידוד המחשבה, ולהטמעה של חשיבה ביקורתית לא רק ביחידה שנוסדה לשם כך אלא במערכת כולה".

ח"כ לשעבר עפר שלח, חוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי INSS

הכותבים:

◀ אל"ם (מיל) דוד שטרנברג הוא מנכ"ל גזית – מכון למחקרים של אמ"ן ורפאל. שימש רמ"ח בקרה של אמ"ן וראש זירה בחטיבת המחקר. בהשכלתו כלכלן, בעל תארים במנהל עסקים, במשפטים ומדיניות ציבורית.

◀ סא"ל (מיל) דוד סימן טוב הוא סגן ראש המכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין, וחוקר בכיר במכון למחקרי ביטחון לאומי. שירת באמ"ן. בעל תואר שני במדע המדינה מאוניברסיטת תל-אביב.

◀ ד"ר דורון מצא הוא בכיר לשעבר בשב"כ. כיהן בין השאר כראש מחלקת הבקרה ביחידת המחקר של הארגון. מזרחן המתמחה בתחום הסכסוך היהודי ערבי, ומרצה במחלקה להיסטוריה ורעיונות במכללת אחוה.

הוצאת מערכות

המכון לחקר
המתודולוגיה
של המודיעין

ה מ ר כ ז
ל מ ו ר ש ת
ה מ ו ד י ע י נ